

Чему нас је научила снежна блокада путева у Војводини

Освета лањског снега

Припадници Војске Србије, МУП-а и Црвеног крста и овај пут су показали да имају и знања и храбрости да реагују у ванредним ситуацијама. Њиховим пожртвовањем спречене су трагичне последице саобраћајног колапса у Војводини.

Снег и јак ветар у равничарским пределима наше земље и раније су правили проблеме возачима носећи сметове високе и по неколико метара. Скорашњи догађаји на ауто-путу Суботица – Нови Сад и на друмовима у околини Зрењанина и Панчева веома су слични онима из претходних година. Тада, као и сада, у помоћ завејаним путницима притекли су припадници Сектора за ванредне ситуације, Војске, Полиције и Црвеног крста. Њихову храброст и труд, овог пута, медији су, чини се, препознали више него у претходним случајевима.

У тренуцима када је између безнађа и наде људи којима је претила глад и хипотермија стајала само храброст спасилаца, много се говорило о потреби да се набави нова опрема, купе возила и хеликоптери за интервенције у ванредним ситуацијама. Како се време пролепшало, новинске ступце почеле су да пуне другачије теме. Када се сумирају последице и сагледа све оно што се могло догодити, а на

срећу није, не може се избећи питање – да ли се такав сценарио могао предупредити или бар ублажити?

Војска у деблокади путева

Према речима пуковника Звонка Пешића, начелника Одељења за цивилно-војну сарадњу Генералштаба, јединице Војске Србије укључиле су се у акцију деблокаде путних праваца и помоћи путницима чим су стигле прве информације да су снежни наноси и јаки удари ветра завејали људе и возила на више локација, у петак, 31. јануара. Захваљујући координацији са Сектором за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова, као и брзом доношењу одлука на највишем нивоу, није се дуго чекало да јединице Војске изађу на терен.

Прва бригада Копнене војске, Специјална бригада, 333. инжењеријски батаљон и Команда за развој Банатске бригаде ангажовали су људе, инжењеријске машине и другу механизацију за помоћ завејаним грађанима. На најкритичнијем правцу тог првог дана, Перлез–Стајићево, на путу од Београда према Зрењанину, помоћ су пружили припадници 204. ваздухопловне бригаде хеликоптерима, извлачећи путнике из завејаних колона.

Припадници Прве бригаде били су на путу Бачка Топола – Кула, а тенк за извлачење ангажован је код Бачке Тополе. Центар за обуку Копнене војске упутио је санитарско возило у село Кличевац код Великог Градишта.

Ветар олујне јачине, с ударима и до 170 километара на час, наставио је да дува и у суботу, тако да су припадници наше војске од раног јутра наставили да деблокирају путеве завејане снегом на више места у Војводини.

Влада Србије одлучила је да се у евакуацији путника са завејаних путева у Војводини ангажују све неопходне снаге Војске, МУП-а, Жандармерије, Министарства саобраћаја и здравствене службе. Први потпредседник Владе Александар Вучић, министар одбране Небојша Родић, министар саобраћаја Александар Антић и начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић били су током читавог дана на лицу места, тамо где је било најтеже – у Фекетићу код Суботице, где је на ауто-путу у снежним сметовима сатима била заробљена колона од 200 возила, с око 1.000 путника. Војни хеликоптери су до вечери евакуисали завејане путнике, најпре децу. Помоћ је била најпотребнија код Фекетића и Бачке Тополе, на ауто-путу Суботица – Нови Сад. Припадници Прве бригаде су уз помоћ тенка за извлачење и инжењеријске машине извлачили возила која су блокирала пут.

Припадници Петог батаљона војне полиције пружали су подршку Жандармерији у затварању прилазних саобраћајница на делу ауто-пута Суботица – Нови Сад, после одлуке о затварању саобраћаја из безбедносних разлога. Припадници 333. инжењеријског батаљона одржавали су проходност пута Панчево–Качарево с једном инжењеријском машином, док су додатне две машине ангажоване на правцу Панчево – Банатско Ново Село, где је такође била завејана колона возила.

СТАРЕШИНЕ ВЕЛИКОГ СРЦА

Уз припаднике 17. механизованог батаљона Прве бригаде који су тенком за извлачење из сметова ослободили десетине аутомобила, готово непрестано био је и њихов командант потпуковник Слађан Арсенић. Он каже да су 103 припадника његовог батаљона учествовала у акцији спасавања и одао им признање за уложени труд.

У хеликоптеру „газела”, заједно са командантом 204. ваздухопловне бригаде, акцијом евакуације грађана из завејане колоне руководио је мајор Мирослав Зечевић, командант 890. мешовите хеликоптерске ескадриле. Мајор Зечевић је са својим претпостављеним и потчињеним делио ризик лета по олујном ветру и међави. Према његовим речима, колеге пилоти и спасиоци, летећи по таквом невремену, показали су знање и вештину вредну поштовања.

Два дана, скоро непрекидно, у евакуацији и медицинском збрињавању учествовао је и поручник Владимир Зеџ, лекар у 204. ваздухопловној бригади. Поручник Зеџ је многим који су због велике хладноће имали здравствених проблема указао помоћ и омогућио да без последица стигну до места где ће бити у потпуности збринути.

Међу путницима којима је пружена помоћ било је трудница, болесних, а многи су добили промрзLINE првог и другог степена. Била је то права драма и борба за живот људи окованих снежним наносима, високим и по неколико метара. Помоћ је пружана како се могло – доношењем чаја, хране, ћебади, а на крају и евакуацијом. Иако је ситуација била кри-

тична, захваљујући правовременој акцији Војске, МУП-а, путарских и здравствених служби, сви завејани су извучени из сметова и, што је најважније, жртва није било.

Било је критично и у недељу, али се с невременом већ лакше борило. Војска је наставила извлачење возила из сметова, а путари су чистили путеве и оспособљавали их за саобраћај.

Спасиоци на висини задатка

Начелник Управе за ватрогасно-спасилачке јединице Сектора за ванредне ситуације Горан Николић каже да су његове колеге учиниле све како би се избегле теже последице невремена које је блокирало саобраћајнице. Према Николићевим речима, на терену је, у сваком тренутку, било стотину припадника спасилачких јединица који су радили без престанка у сарадњи с Полицијом, Војском и Црвеним крстом.

– Није било лако извучити људе из аутомобила завејаних на путу. Догађале су се на лицу места различите ситуације. Поједини су беспоговорно сарађивали и следили упутства наших припадника, док је са неким теже ишло, нарочито са возачима камиона који нису желели да напусте возила. Било је посебно компликовано убедити их да се евакуишу. Можемо их, донекле, и разумети. Питање је како би било ко од нас реаговао у таквим случајевима, али људи не умеју да препознају опасност, чак и кад је она врло озбиљна – објашњава Николић. Он каже да је захваљујући интервенцији припадника Жандармерије, део путника који нису желели да напусте аутомобиле постао „кооперативнији”.

Припадници Управе за ватрогасно-спасилачке јединице, како каже њихов начелник, делују када ванредна ситуација већ наступи, али и из сваке кризе извлаче поуке.

– Сваку ванредну ситуацију, било да је реч о поплави, земљотресу, пожару или снежној олуји, детаљно анализирамо према различитим аспектима и доносимо закључке које уграђујемо у планове. Захваљујући плану који смо имали за

КЉУЧНА БРЗИНА РЕАГОВАЊА

Пуковник Звонко Пешић, начелник Одељења за цивилно-војну сарадњу Генералштаба, каже да је у ванредним ситуацијама кључно брзо обавештавање надлежних.

– Веома је битно да информација о томе шта се и где догодило што пре стигне до нас како бисмо могли да реагујемо. Поједина возила, машине и летелице није могуће ангажовати брзо, нарочито ако се нека ванредна ситуација догоди ноћу или у време викенда. Потребно је да Војска буде на време обавештена да постоји могућност да њене снаге буду позване у помоћ како би одговарајућа средства могла бити на време припремљена за ангажовање – каже пуковник Пешић.

Он додаје да је предузета иницијатива да неколико службених мобилних телефона у Генералштабу буде у систему циркуларних СМС обавештења која шаље Сектор за ванредне ситуације. На тај начин јединицама Војске дало би се довољно времена за реаговање.

поступање на Коридору 10 у сличним ситуацијама избегнуте су теже последице на ауто-путу Нови Сад – Суботица. Нарочито су нам важна била искуства из децембра 2012. године, када смо имали сличне проблеме – објашњава наш саговорник.

Да ли се и у којој мери могло спречити да се у колони нађе толики број возила питање је на које одговор треба потражити од стручних служби, каже Николић. Он сматра да би било неозбиљно износити оптужбе на било чији рачун, али да је, свакако, важно да се у оваквим случајевима делује превентивно.

И пуковник Пешић и Горан Николић сагласни су у оцени да је пожртвовање војника и ватрогасаца-спасилаца било за пример. Летење хеликоптерима у условима олујног ветра и смањене видљивости, наглашава пуковник Пешић, захтева велику вештину пилота.

– Да није реч о спасавању људских живота, нико се не би одлучио да подигне хеликоптере у онаквој олуји – наглашава начелник Одељења за цивилно-војну сарадњу Генералштаба.

Горан Николић, сабирајући утиске тродневне акције, каже да, када би спасиоци размишљали о сопственој безбедности у многим случајевима посао не би био завршен.

Чињеница од које се не може побећи јесте да ће се децембар 2012. и фебруар 2014. године на друмовима Војводине вероватно поновити. Колико је држава научила из борбе с овогодишњим снегом и сметовима видеће се када неки следећи завеје саобраћајнице. Колико је важно на време зауставити саобраћај, интензивно чистити друмове, колико је битно спасиоцима набавити савремена возила и опрему, а Војсци и Полицији хеликоптере за евакуацију – питање је за дубље анализе. Једно је сигурно – лањски снег је ипак важан. Од њега се свашта може научити. ■

Александар ПЕТРОВИЋ

Снимили Горан СТАНКОВИЋ и Душка СТЕФАНОВИЋ

Трагом једне фотографије

13

Слика која је разнежила и охрабрила Србију

Бригадни генерал Предраг Бандић сплетом срећних околности успео је да са људима из своје јединице дође до викенд насеља Батка и хеликоптером превезе петнаестомесечну Ању Бајић њену дадиљу Верицу до Зрењанина

Фотографија на којој бригадни генерал Предраг Бандић, командант 204. ваздухопловне бригаде Војске Србије у наручју држи малу девојчицу, у акцији спасавања завејаних грађана у околини Зрењанина, изазвала је буру коментара у медијима и на друштвеним мрежама. Мало ко је остао равнодушан на приказ који је 31. јануара овековечио фоторепортер нашег магазина Горан Станковић. Његова фотографија осванула је на насловним странама неколико дневних новина, од којих су је поједини назвали и – фотографијом деценије! Потражили смо, зато, причу која стоји иза слике, која је охрабрила и разнежила Србију.

Обичан радни дан војног фоторепортера, или...?

Горан Станковић, фоторепортер „Одбране“ добио је тога дана задатак да са командантом 204. ваздухопловне бригаде, бригадним генералом Предрагом Бандићем, хеликоптером пође пут Стајићева, где су припадници Војске Србије и Сектора за ванредне ситуације МУП-а помагали завејаним грађанима. Требало је да из ваздуха начини неколико снимака завејане колоне и евакуације војним хеликоптером.

Снимио Горан СТАНКОВИЋ

– Полетели смо с хелидрома ВМА, прво до аеродрома у Батајници, како бисмо допунили гориво, а затим ка Зрењанину. Осећао сам да се „газела” једва бори с ветром који је бивао све јачи како смо се приближавали Стајићевој – каже Горан Станковић и признаје да је адреналин учинио да не осећа зиму и не размишља пуно о опасности летења по таквом невремену.

У хеликоптеру су, поред генерала Бандића и фото-репортера „Одбране”, били и пилот мајор Славко Бајаћ и старији водник прве класе Горан Станчевић.

Генерал Бандић желео је да лично надгледа сложу акцију евакуације људи која је, како је планирано, требало да се изведе транспортним хеликоптером Ми-8. „Газела” је неколико пута слетала и полетала пратећи „осмицу” на путу до Зрењанина.

Мала Ања завејана

Током једног од слетања Бранислав Милосављевић, командант ватрогасно-спасилачког батаљона из Зрењанина, обавестио је генерала Бандића како полиција има информацију да се на око километар и по одатле, у једној кући, налази беба са дадиљом, и да су због невремена остале без хране за дете.

Зорица Бајић, мајка мале Ање, радила је претходног дана поподневну смену у фабрици у Зрењанину и, како нам

је објаснила, требало је да исте вечери аутобусом стигне до куће, где њену ћерку чува дадиља Верица Борић.

– Аутобус којим сам пошла није могао даље од Стајићева због сметова. Ја сам ту и остала да преспavam код родбине, а Ања је са дадиљом била у кући. Проблем је настао зато што је понестало хране за дете, па се због тога узнемирила. Полиција због блокаде није дозвољавала никоме да прође до њих и да им донесе храну. Такође, нису смели да се усуде и оду по дете јер је постојала могућност да се и сами заглаве у сметовима, што би за бебу било опасно – каже Ањина мајка.

Непланирана евакуација

Командант 204. ваздухопловне бригаде каже да није пуно размишљао када је наредио пилоту да крену по малу Ању. Са њима је пошао и Бранислав Милосављевић како би им показао пут. Дадиља Верица је била у шоку видевши хеликоптер и људе који су дошли по њих. Пошто је тражила мало времена да припреми потребне ствари за дете, генерал Бандић се хеликоптером вратио до Стајићева, а са Верицом и Ањом остао је старији водник Станчевић.

– Када смо се вратили по њих, слетели смо веома близу куће. Све је било залеђено, капије нису могле да се отворе. Старији водник Станчевић прескочио је ограду и понео ствари, а ја сам пришао и прихватио Ању преко ограде како бих је унео у хеликоптер. Њена дадиља се, иначе, плаши летења, а можете замислити у каквом је шоку била када смо јој рекли да уђе у летелицу по таквом невремену – сећа се генерал Бандић тих сцена.

Горан Станковић, који је све време био у посади тога дана, каже, није испуштао фотоапарат из руку. Међу бројним снимцима које је послао редакцији била је и та на којој генерал Бандић носи малу уплакану Ању, покушавајући да је заштити од удара ветра и хладног ваздуха од елисе хеликоптера. Слика је, међу двадесетак других, објављена у фотгалеријама сајтова Министарства одбране и Војске Србије. Међутим, врло брзо је на друштвеним мрежама почела да кружи фотографија, која ће, како се касније испоставило, оставити снажан утисак у јавности. Позната новинарка Бојана Лекић је на свом твитер налогу поставила ту фотографију уз коментар: „Погледајте лице овог човека. Наравно да бисте му дали дете. Војник спасава дете у Банату.” Тек касније су они који познају генерала и открили његов идентитет.

– Све ово што смо радили, радили смо због наших грађана, не због публицитета. Увек ћемо помоћи највише што можемо. Драго ми је, ако су људи у медијима препознали наш труд – кратко је прокоментарисао генерал Бандић, човек чије је лице за један дан упознала Србија. ■

Александар ПЕТРОВИЋ